

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎี

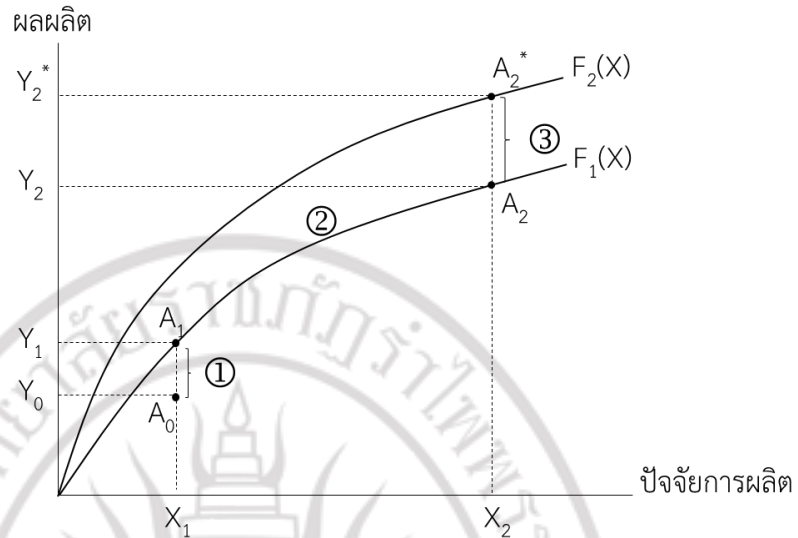
1. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดผลผลิตภาพการผลิตรวม

ผลผลิตภาพการผลิต (Productivity) หมายถึง ขนาดปริมาณผลผลิต (Output) ที่ผลิตได้เพิ่มขึ้นจากการใช้ปัจจัยการผลิต (Input) หนึ่งหน่วย ซึ่งโดยมากจะวัดขนาดของผลผลิตและปัจจัยการผลิตออกมาในรูปของมูลค่า แต่เนื่องจากหน่วยของผลผลิตและหน่วยของปัจจัยการผลิตแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันการเปรียบเทียบผลผลิตภาพการผลิตจึงวัดในรูปของมูลค่า โดยผลผลิตภาพการผลิตสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ผลผลิตภาพการผลิตเฉพาะส่วน และผลผลิตภาพการผลิตรวม (ไพชุกรย์ ไกรพรศักดิ์, 2541)

ผลผลิตภาพการผลิตเฉพาะส่วน (Partial productivity) เป็นการวัดผลผลิตภาพของปัจจัยการผลิตชนิดใดชนิดหนึ่ง โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เช่น ผลผลิตภาพการผลิตของแรงงาน ผลผลิตภาพการผลิตของทุน เป็นต้น ผลผลิตภาพการผลิตเฉพาะส่วนนี้หาค่าได้จากค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยของปัจจัยการผลิต (Average Product) แต่เนื่องจากในกระบวนการผลิตจำเป็นต้องใช้ปัจจัยการผลิตหลายชนิดร่วมกัน การวัดผลผลิตภาพการผลิตเฉพาะส่วนนั้นทำให้ทราบเพียงผลผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิตเฉพาะอย่างเท่านั้น แต่ไม่สามารถวัดการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการผลิตทั้งหมดที่เกิดจากปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากปัจจัยแรงงานและปัจจัยทุนได้

ผลผลิตภาพการผลิตรวม (Total factor productivity: TFP) ซึ่งหมายถึง ขนาดของผลผลิตต่อหนึ่งหน่วยของปัจจัยการผลิตทั้งหมดที่ใช้ในกระบวนการผลิต ซึ่งเป็นการวัดผลผลิตภาพของปัจจัยการผลิตทุกชนิดที่ใช้ในกระบวนการผลิต

โดยทั่วไปแล้วการเจริญเติบโตของผลผลิตที่ได้จากกระบวนการผลิตนั้นอาศัยปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) การเพิ่มขึ้นของปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิตหรือการเจริญเติบโตของปัจจัยการผลิต (Input growth) ซึ่งทำให้เกิดการขยายตัวของผลผลิตไปตามเส้นฟังก์ชันการผลิต (Production function) เส้นเดิม และ 2) การเจริญเติบโตของผลผลิตภาพรวม ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นของผลผลิตโดยไม่จำเป็นต้องมีการใช้ปัจจัยการผลิตใดๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ การเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical efficiency change) (จากจุด A_0 เป็น A_1) และการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีหรือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Technological change) (จากจุด A_2 เป็น A_2^*) (Fan, 1991, หน้า 266 - 275) ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 การเจริญเติบโตของผลผลิต

ที่มา : ดัดแปลงจาก (อนันท์ จิรพัทธ์พงศกร, วลีรัตน์ สุพรรณชาติ และสุวรรณา ประณีตวาทกุล, 2556, หน้า 402) และ(เสถียร ศรีบุญเรือง และชัยณรงค์ พูลเกษม, 2539, หน้า 16)

จากภาพที่ 2.1 สามารถพิจารณาการเจริญเติบโตของผลผลิตได้ 3 กรณี คือ กรณี ① การเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตจากจุด A_0 เป็น A_1 เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการผลิต หรือการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพทางเทคนิค กล่าวคือที่ปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิต X_1 จุด A_0 เป็นจุดที่ไม่มีประสิทธิภาพในการผลิต เนื่องจากได้ผลผลิตปริมาณ Y_0 ซึ่งต่ำกว่าที่จุด A_1 ที่ได้ผลผลิตปริมาณ Y_1 และอยู่บนเส้นฟังก์ชันการผลิต $F_1(X)$ ซึ่งเป็นกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ กรณี ② การเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตจากจุด A_1 เป็น A_2 เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ปัจจัยการผลิต กล่าวคือ ที่จุด A_1 มีปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิต X_1 ทำให้เกิดผลผลิตปริมาณ Y_1 เมื่อมีการใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นเป็น X_2 โดยผลิตภาพการผลิตยังคงเดิมหรือไม่มี ความก้าวหน้าทางเทคนิคการผลิต ทำให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นไปตามเส้นฟังก์ชันการผลิต $F_1(X)$ อยู่ที่จุด A_2 มีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น Y_2 กรณี ③ การเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตจากจุด A_2 เป็น A_2^* เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีหรือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี กล่าวคือที่ปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิต X_2 ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น Y_2 เป็น Y_2^* เป็นการเปลี่ยนแปลงจากจุด A_2 บนเส้นฟังก์ชันการผลิต $F_1(X)$ เป็น A_2^* บนเส้นฟังก์ชันการผลิต $F_2(X)$ ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพการผลิตสูงกว่า แสดงว่าปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นนี้เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคนิคหรือประสิทธิภาพทางเทคนิคที่สูงขึ้น เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต เป็นต้น (อนันท์ จิรพัทธ์พงศกร, วลีรัตน์ สุพรรณชาติ และสุวรรณา ประณีตวาทกุล, 2556, หน้า 402-403)

2. การประมาณค่าการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวม

การประมาณค่าการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวม (Total factor productivity growth: TFPG) ในงานวิจัยส่วนใหญ่ยึดวิธีการศึกษา 2 วิธี ได้แก่ 1) วิธีการศึกษาแบบแนวคิดบัญชีประชาชาติ และ 2) วิธีการศึกษาแบบเศรษฐมิติ

2.1 วิธีการศึกษาแบบแนวคิดบัญชีประชาชาติ

วิธีการศึกษาแบบแนวคิดบัญชีประชาชาติ (Growth accounting approach) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วิธีการศึกษาแบบ Non-parametric approach เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่ไม่จำเป็นต้องกำหนดรูปแบบของฟังก์ชันการผลิตเฉพาะ สามารถใช้รูปแบบสมการทั่วไปที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และไม่จำเป็นต้องมีข้อมูลอนุกรมเวลาของผลผลิตและปัจจัยการผลิตเป็นจำนวนมาก แต่ในการวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ต้องใช้ข้อสมมติบางประการเกี่ยวกับพฤติกรรมและภาวะดุลยภาพของผู้ผลิต โดยตัวแปรทั้งหมดจะอยู่ในรูปของอัตราการเจริญเติบโต เพื่อความสะดวกในการอธิบาย กำหนดให้ฟังก์ชันการผลิตอยู่ในรูปสมการดังนี้

$$Y_t = A_t f(K_t, L_t) \quad (1)$$

หาอนุพันธ์เทียบกับเวลา และหารด้วยสมการ (1)

$$\frac{\dot{Y}_t}{Y_t} = \frac{\partial Y}{\partial L} \frac{L_t}{Y_t} \frac{\dot{L}_t}{L_t} + \frac{\partial Y}{\partial K} \frac{K_t}{Y_t} \frac{\dot{K}_t}{K_t} + \frac{\dot{A}_t}{A_t} \quad (2)$$

โดยที่

$$\begin{aligned} Y_t &= \text{ปริมาณผลผลิตที่แท้จริง ณ เวลา } t \\ K_t &= \text{ปริมาณปัจจัยทุน ณ เวลา } t \\ L_t &= \text{ปริมาณปัจจัยแรงงาน ณ เวลา } t \\ A_t &= \text{ปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากปัจจัยทุน และแรงงาน} \\ \frac{\partial Y}{\partial L} \frac{L_t}{Y_t} &= \text{ค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อปัจจัยแรงงาน} \\ \frac{\partial Y}{\partial K} \frac{K_t}{Y_t} &= \text{ค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อปัจจัยทุน} \\ \dot{} &= \text{อัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามเวลา} \end{aligned}$$

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากสมการที่ (2) แสดงให้เห็นว่า อัตราการเติบโตของผลผลิตที่แท้จริง $\left(\frac{\dot{Y}_t}{Y_t}\right)$ ถูกกำหนด

จาก 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก คืออัตราการเจริญเติบโตของปัจจัยการผลิตทั้งปัจจัยแรงงาน $\left(\frac{\dot{L}_t}{L_t}\right)$ และปัจจัย

ทุน $\left(\frac{\dot{K}_t}{K_t}\right)$ ถ่วงน้ำหนักด้วยค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อปัจจัยการผลิตนั้นๆ ส่วนที่สอง คือ อัตราการ

เจริญเติบโตของปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากปัจจัยทุน และแรงงาน เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี $\left(\frac{\dot{A}_t}{A_t}\right)$ เป็นต้น ซึ่งก็คืออัตราการเติบโตของผลิตภาพรวม (TFPG) ซึ่งสามารถจัดรูปใหม่ได้ว่า

$$TFPG = \hat{A} = \hat{Y} - S_L \hat{L} - S_K \hat{K} \quad (3)$$

โดยที่

$$\hat{A} = \text{อัตราการเติบโตของผลิตภาพรวม หรืออัตราการเจริญเติบโตของปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากปัจจัยทุน และแรงงาน } \left(\frac{\dot{A}_t}{A_t}\right)$$

$$\hat{Y} = \text{อัตราการเติบโตของผลผลิตที่แท้จริง } \left(\frac{\dot{Y}_t}{Y_t}\right)$$

$$\hat{L} = \text{อัตราการเจริญเติบโตของปัจจัยแรงงาน } \left(\frac{\dot{L}_t}{L_t}\right)$$

$$\hat{K} = \text{อัตราการเจริญเติบโตของปัจจัยทุน } \left(\frac{\dot{K}_t}{K_t}\right)$$

$$S_L = \frac{\partial Y}{\partial L} \frac{L_t}{Y_t} \text{ หรือ ความยืดหยุ่นของผลิตต่อปัจจัยแรงงาน}$$

$$S_K = \frac{\partial Y}{\partial K} \frac{K_t}{Y_t} \text{ หรือ ความยืดหยุ่นของผลิตต่อปัจจัยทุน}$$

เนื่องจากในการวิเคราะห์ข้างต้นไม่จำเป็นต้องประมาณค่าสมการการผลิต จึงไม่สามารถหาค่าความยืดหยุ่นของผลิตต่อปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดได้ จึงทำการสมมติให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขการแข่งขันสมบูรณ์ (Perfect competition) และเงื่อนไขกำไรสูงสุดของผู้ผลิต (Profit maximization) ซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนของปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดมีค่าเท่ากับค่าประสิทธิภาพหน่วยสุดท้ายของปัจจัยการผลิตนั้นๆ (พิชชา ทรงเสีงไทย, 2550, หน้า 15) กล่าวคือ

$$\frac{\partial Y}{\partial L} = \frac{w_t}{P_t} \quad (4)$$

$$\frac{\partial Y}{\partial K} = \frac{r_t}{P_t} \quad (5)$$

โดยที่

$$w_t = \text{ผลตอบแทนของปัจจัยแรงงาน ณ เวลา } t$$

$$r_t = \text{ผลตอบแทนของปัจจัยทุน ณ เวลา } t$$

$$P_t = \text{ราคาผลผลิต ณ เวลา } t$$

ดังนั้นจึงทำให้

$$S_L = \frac{w_t L_t}{P_t Y_t} \text{ หรือ สัดส่วนผลตอบแทนของปัจจัยแรงงานต่อมูลค่าผลผลิต}$$

ทั้งหมด

$$S_K = \frac{r_t K_t}{P_t Y_t} \text{ หรือ สัดส่วนผลตอบแทนของปัจจัยทุนต่อมูลค่าผลผลิต}$$

ทั้งหมด

2.2 วิธีการศึกษาแบบเศรษฐมิติ

วิธีการศึกษาแบบเศรษฐมิติ (Econometric approach) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าวิธีการศึกษาแบบ Parametric approach วิธีนี้ต้องมีการกำหนดรูปแบบของฟังก์ชันการผลิตให้ชัดเจนว่าอยู่ในรูปแบบใด เนื่องจากค่าผลิตภาพการผลิตรวมที่ประมาณค่าได้จะขึ้นอยู่กับรูปแบบฟังก์ชันการผลิตและเงื่อนไขที่กำหนด สำหรับรูปแบบสมการการผลิตที่สำคัญสามารถแบ่งออกได้ 3 กลุ่มหลักๆ (ไพทอร์ย์ ไกรพรศักดิ์, 2541, หน้า 2-2 – 2-12) เพื่อความสะดวกในการอธิบายจึงกำหนดให้การผลิตใช้ปัจจัยการผลิต 2 ชนิดได้แก่ ปัจจัยทุน (K) และปัจจัยแรงงาน (L) สามารถแสดงสมการการผลิตในรูปแบบต่างๆ ได้ดังนี้

2.1.1 สมการการผลิตที่เป็น Linear homogeneous ประกอบด้วยสมการการผลิต

3 ชนิดหลัก คือ

1) สมการการผลิตแบบ Leontief (Fixed proportion production function)

$$Y = \min \left(\frac{K}{\alpha}, \frac{L}{\beta} \right) \quad (6)$$

กรณีนี้ค่า α และ β มีค่ามากกว่าศูนย์ และค่าความยืดหยุ่นแห่งการทดแทนกัน (elasticity of substitution) ระหว่างปัจจัย K และปัจจัย L (σ) มีค่าเป็นศูนย์ นั่นคือปัจจัยการผลิตไม่สามารถทดแทนกันได้

$$\text{เมื่อ } \sigma = \frac{d\left(\frac{K}{L}\right)}{\left(\frac{K}{L}\right)} \bigg/ \frac{d\left(\frac{w}{r}\right)}{\left(\frac{w}{r}\right)} \quad (6)$$

โดยที่

r = ราคาของปัจจัยทุน

w = ราคาของปัจจัยแรงงาน

2) สมการการผลิตแบบ Cobb-Douglass (Cobb-Douglass production function)

$$Y = AK^\beta L^\alpha \quad (7)$$

กรณีนี้ค่าความยืดหยุ่นแห่งการทดแทนกันระหว่างปัจจัย K และปัจจัย L (σ) มีค่าเท่ากับหนึ่ง และมีผลตอบแทนต่อขนาด (return to scale) เท่ากับ $\alpha+\beta$ กล่าวคือ

เมื่อ $\alpha+\beta > 1$ หมายถึง ผลตอบแทนต่อขนาดเพิ่มขึ้น (Increasing returns to scale)

เมื่อ $\alpha+\beta = 1$ หมายถึง ผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ (constant returns to scale)

เมื่อ $\alpha+\beta < 1$ หมายถึง ผลตอบแทนต่อขนาดลดลง (decreasing returns to scale)

3) สมการการผลิตแบบ CES (Constant elasticity of substitution production function) สมการการผลิตประเภทนี้มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับสมการการผลิตแบบ Cobb-Douglass ทุกประการ โดยมีความแตกต่างคือ สมการการผลิตแบบ CES อนุญาตให้ความยืดหยุ่นแห่งการทดแทนกันมีค่าเป็นเท่าไรก็ได้ แต่ต้องมีค่าคงที่

$$Y = A(\alpha K^\rho + \beta L^\rho)^{(1/\rho)} \quad (8)$$

โดยที่

$$\rho = \frac{1}{\sigma} - 1$$

เมื่อ σ มีค่าเป็นศูนย์ (ไม่มีการทดแทนกัน) จะได้ค่า $\rho = \infty$

เมื่อ σ มีค่าเป็น ∞ (ทดแทนกันอย่างสมบูรณ์) จะได้ค่า $\rho = -1$

เมื่อ σ มีค่าเป็นหนึ่ง (ทดแทนกันในสัดส่วนหนึ่งต่อหนึ่ง) จะได้ค่า $\rho = 0$ (สมการการผลิตแบบ Cobb-Douglass)

2.1.2 สมการการผลิตที่เป็น Variable elasticity of substitution กรณีนี้สมการการผลิตจะมีค่าความยืดหยุ่นแห่งการทดแทนกันระหว่างปัจจัย K และปัจจัย L ไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับขนาดของผลผลิตและสัดส่วนการใช้ปัจจัยการผลิต สมการการผลิตสามารถเขียนได้หลายรูปแบบ โดยรูปแบบทั่วไปของสมการประเภทนี้คือ

$$Y = E(t)[\varpi_{11}K^{2\rho_1} + 2\varpi_{12}K^{\rho_1}L^{\rho_2} + \varpi_{22}L^{2\rho_2}]^{0.5v/\rho} \quad (9)$$

โดยที่

$E(t)$ = ค่า efficiency parameter

ϖ_{11} , ϖ_{12} และ ϖ_{22} = ค่า non-negative parameter

หากให้ $\varpi_{11} + \varpi_{12} + \varpi_{22} = 1$ และให้ $\rho_1 + \rho_2 = 2\rho$ สามารถเขียนสมการได้ใหม่คือ

$$Y = E(t)[\omega_{11}K^{2\rho} + 2\omega_{12}K^\rho L^\rho + \omega_{22}L^{2\rho}]^{0.5\nu/\rho} \quad (10)$$

สมการที่ (10) จะเป็นสมการการผลิตแบบ CES ถ้ากำหนดให้ $\omega_{12} = 0$

เมื่อ $\nu = 1$ สมการการผลิตมีลักษณะผลตอบแทนต่อขนาดคงที่

เมื่อ $\nu > 1$ สมการการผลิตมีลักษณะผลตอบแทนต่อขนาดเพิ่มขึ้น

เมื่อ $0 < \nu < 1$ สมการการผลิตมีลักษณะผลตอบแทนต่อขนาดลดลง

ค่าความยืดหยุ่นแห่งการทดแทนกันระหว่างปัจจัย K และปัจจัย L (σ) เป็นดังนี้

$$\sigma(x) = \frac{1}{1-\rho-\delta}$$

$$\text{เมื่อ } \delta = \frac{-\rho(\omega_{11}\omega_{22}-\omega_{12}^2)}{(\omega_{11}x^{-\rho}+\omega_{12})(\omega_{12}+\omega_{22}x^\rho)}$$

2.1.3 สมการการผลิตที่เป็น Non-homothetic production function กรณีนี้

เป็นสมการการผลิตที่มีขนาดผลตอบแทนต่อการผลิตและสัดส่วนของปัจจัยการผลิตในดุลยภาพไม่คงที่ โดยจะมีรูปแบบของสมการที่มีความยืดหยุ่น (flexible) มาก และไม่มีจำเป็นต้องกำหนดข้อจำกัดต่างๆ ล่วงหน้าดังเช่นสมการประเภทอื่นๆ

รูปแบบของสมการการผลิตที่นิยมใช้เป็นฟังก์ชันการผลิตในรูปแบบ Transcendental logarithmic production function หรือ Translog production function ในกรณีที่มีผลผลิตชนิดเดียวแต่ใช้ปัจจัยการผลิตหลายชนิด ซึ่งเป็นมีรูปแบบสมการดังนี้ (พิชชา ทรงแยงไชย, 2550, หน้า 44-46)

$$\ln Y = \ln \alpha_0 + \alpha_A \ln A + \sum_{i=1}^n \alpha_i \ln x_i + \frac{1}{2} \gamma_{AA} (\ln A)^2 + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n \gamma_{ij} \ln x_i \ln x_j + \sum_{i=1}^n \gamma_{iA} \ln x_i \ln A \quad (9)$$

โดยที่

Y = ปริมาณผลผลิต

A = ดัชนีเทคโนโลยี

x_i และ x_j = ปัจจัยการผลิตชนิดที่ i และ j ตามลำดับ

$\alpha_0, \alpha_A, \alpha_i, \gamma_{AA}, \gamma_{ij}$ และ γ_{iA} = ค่าพารามิเตอร์ โดยที่ $\gamma_{ij} = \gamma_{ji}$

หากฟังก์ชันการผลิตที่เป็นไปได้มีข้อสมมติของผลตอบแทนต่อขนาดคงที่

(Constant return to scale)

$$\ln Y (tx_1, tx_2, \dots, tx_n, A) = \ln Y (x_1, x_2, \dots, x_n, A) + \ln t \quad (10)$$

คุณสมบัติดังกล่าวทำให้ค่าพารามิเตอร์ของฟังก์ชันการผลิตแบบ Translog มีเงื่อนไขคือ $\sum_{i=1}^n \alpha_i = 1$ และ $\sum_{i=1}^n \gamma_{ij} = \sum_{j=1}^n \gamma_{ji} = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n \gamma_{ij} = \sum_{i=1}^n \gamma_{iA} = 0$ และในกรณีนี้

ฟังก์ชันการผลิตมีข้อสมมติของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแบบเป็นกลาง (Hick-neutral technological change) จะได้ว่า

$$\ln Y(x_1, x_2, \dots, x_A, A) = \ln A + \ln Y(x_1, x_2, \dots, x_n) \quad (11)$$

คุณสมบัติการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแบบเป็นกลางดังกล่าว จะทำให้ค่าพารามิเตอร์ของฟังก์ชันการผลิตแบบ Translog มีเงื่อนไขคือ $\alpha_A = 1$, $\gamma_{AA} = 0$ และ $\gamma_{iA} = 0$

ดังนั้น หากฟังก์ชันการผลิตแบบ Translog ที่พิจารณาอยู่ มีข้อสมมติผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแบบเป็นกลาง จะสามารถเขียนสมการใหม่ได้ดังนี้

$$\ln Y = \ln \alpha_0 + \alpha_A \ln A + \sum_{i=1}^n \alpha_i \ln x_i + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n \gamma_{ij} \ln x_i \ln x_j \quad (12)$$

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. วิธีการศึกษาผลิตภาพการผลิตในประเทศไทย

การศึกษาผลิตภาพการผลิตของประเทศไทยที่ผ่านมา ได้มีผู้ทำการศึกษาและวิจัยไว้หลายท่าน สามารถแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ การศึกษาผลิตภาพการผลิตโดยรวม(TFPG) โดยใช้วิธีการแบบ Growth accounting approach และวิธีการวิเคราะห์แบบ Econometric approach

1.1 วิธีการแบบ Growth accounting approach

มีผู้ทำการศึกษาโดยใช้วิธีนี้ได้แก่ ปราณี ทินกร และฉลองภพ สุตังกรกาญจน์ (2537), สกนธ์พรพรณ เนียมประดิษฐ์ (2540), และกาญจนา โชคไพศาลศิลป์ (2545) โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาของ ปราณี ทินกร และฉลองภพ สุตังกรกาญจน์ (2537) เรื่องความเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตในประเทศไทย โดยนำเอาข้อมูลในระดับมหภาคมาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อวัดประสิทธิภาพการผลิตของระบบเศรษฐกิจ ในช่วงปี พ.ศ.2515-2533 แบ่งภาคเศรษฐกิจเป็น 3 ภาค ได้แก่ ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ทำการศึกษาโดยใช้ปัจจัยการผลิตหลัก 3 ชนิด คือ ที่ดิน แรงงาน และทุน ผลการศึกษาพบว่า ผลผลิตรวมในระบบเศรษฐกิจมีอัตราการเจริญเติบโตประมาณร้อยละ 7.6 ต่อปี โดยเป็นผลมาจากการจ้างงานร้อยละ 26.0 จากคุณภาพแรงงานร้อยละ 15.8 และจากการใช้ที่ดินร้อยละ 84.2 ของผลผลิตที่แท้จริงที่เพิ่มขึ้น ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 15.8 เป็นส่วนที่อธิบายไม่ได้ด้วยการเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิต เมื่อแยกตามรายภาค พบว่า ประสิทธิภาพการผลิตโดยรวมหรือ TFP ของภาคเกษตรกรรมมีมากกว่าของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ สำหรับภาคเกษตรกรรมมีอัตราการเจริญเติบโตของปัจจัยการผลิตร้อยละ 68.0 โดยมีค่า TFP เป็นสัดส่วนต่อผลผลิตถึงร้อยละ 32.0 ทั้งนี้ปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลมากคือแรงงาน ในขณะที่ปัจจัยทุนมีอิทธิพลน้อยกว่าเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่นๆ ซึ่งผู้ศึกษาได้อธิบายไว้ว่า อาจจะเป็นเพราะในช่วงเวลาที่ศึกษาภาคเกษตรกรรมมีขีดจำกัดในการขยายพื้นที่เพาะปลูก จึงมีแรงกดดันให้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ประกอบกับมีการค้นคว้าวิจัยด้านพืชพันธุ์ในการขยาย

ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ภาคการผลิตอื่นๆ ใช้วิธีการนำเข้าเทคโนโลยีแบบสำเร็จรูปที่ติดมากับโรงงานหรือเครื่องจักรมากกว่าที่จะมีการค้นคว้าวิจัยหรือพัฒนาการผลิตเองในประเทศ

นอกจากนี้ยังได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลิตภาพการผลิตโดยรวม ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีส่วนในการเพิ่มผลิตภาพการผลิต ได้แก่ อัตราการสะสมทุน อัตราการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมไปนอกภาคเกษตรกรรม และอัตราการเปิดประเทศสู่ตลาดโลก

สกนธ์พรรณ เนียมประดิษฐ์ (2540) ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวมของภาคอุตสาหกรรมในประเทศไทย โดยใช้วิธีการศึกษาแบบ Growth accounting approach แต่มีลักษณะงานวิจัยที่แตกต่างจาก ปราณี ทินกร และฉลองภพ สุตังกรกาญจน์ ในส่วนที่ทำการศึกษถึงการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวมเฉพาะภาคอุตสาหกรรมเท่านั้น การศึกษาของสกนธ์พรรณ ทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2522-2534 ภายใต้ข้อสมมติว่าฟังก์ชันการผลิตมีลักษณะ Well-behaved คือมีลักษณะที่ดี มีประสิทธิภาพ รวมทั้งปัจจัยการผลิตทุกชนิดสามารถทำแทนกันได้ในการผลิต โดยที่กำหนดปัจจัยการผลิตไว้ 3 ประเภท ได้แก่ แรงงาน ทุน และปัจจัยการผลิตขั้นกลาง ผลการศึกษาพบว่า แบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงปี พ.ศ.2522-2529 อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวม(TFPG) ของภาคอุตสาหกรรมของไทย มีค่าเพียงร้อยละ 0.31 หรือคิดเป็นร้อยละ 3.29 ของอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริง ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 96.71 เป็นผลมาจากการขยายตัวของการใช้ปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะปัจจัยการผลิตขั้นกลางและปัจจัยทุน ซึ่งอุตสาหกรรมที่มีผลิตภาพการผลิตโดยรวมสูงส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมที่แข่งขันกับการนำเข้า (import-competing industry) แต่ในช่วงหลังของการศึกษาคือระหว่างปี พ.ศ. 2529-2534 ภาคอุตสาหกรรมมีผลิตภาพการผลิตโดยรวมสูงกว่าในช่วงแรกของการศึกษา คือมีค่า TFPG ร้อยละ 1.11 หรือคิดเป็นร้อยละ 7.18 ของอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริง โดยอุตสาหกรรมส่งออกเป็นอุตสาหกรรมที่มีผลิตภาพการผลิตสูงที่สุด โดยในปี พ.ศ.2529-2534 อุตสาหกรรมส่งออกมีค่า TFPG สูงถึงร้อยละ 1.36 ทั้งนี้สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจากนโยบายส่งเสริมการส่งออกของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผลจากการไหลเข้ามาของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจำนวนมาก ที่มีเป้าหมายอยู่ที่อุตสาหกรรมการส่งออก เช่น อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นต้น ซึ่งการเข้ามาลงทุนดังกล่าวได้นำพาเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย รวมทั้งระบบการบริหารจัดการและรูปแบบการผลิตที่มีศักยภาพมาด้วย

ในช่วงปี 2545 มีงานศึกษาของ กาญจนา โชคไพศาลศิลป์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงผลิตภาพการผลิตโดยรวมในประเทศไทยปี พ.ศ.2520-2542 โดยแบ่งภาคการผลิตหลักออกเป็น 8 สาขา ประกอบด้วย สาขาเกษตรกรรม สาขาเหมืองแร่และย่อยหิน สาขาหัตถอุตสาหกรรม สาขาก่อสร้าง สาขาไฟฟ้า ประปา และโรงแยกก๊าซ สาขาขนส่งและคมนาคม สาขาการพาณิชย์ และสาขาบริการ และแบ่งปัจจัยการผลิตออกเป็น 2 ชนิด คือแรงงาน และปัจจัยทุน ผลการศึกษาพบว่า อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับภาพรวมโดยเฉลี่ยตลอดช่วงปี พ.ศ. 2520-2542 มีค่าร้อยละ 6.20 ซึ่งเป็นผลมาจากอัตราการเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวมประมาณร้อยละ 1.27 หรือคิดเป็นร้อยละ 10.48 ของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 79.52 นั้นเป็นผลจากการขยายตัวของปัจจัยการผลิต ซึ่งแบ่งเป็นผลจากปัจจัยทุนร้อยละ

56.96 และปัจจัยแรงงานร้อยละ 22.56 แสดงให้เห็นว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศต้องพึ่งพาการขยายตัวของปัจจัยการผลิตเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทุน

สำหรับอัตราการเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวม ในแต่ละสาขาการผลิตพบว่า ค่า TFPG ของสาขาการผลิตส่วนใหญ่มีค่าติดลบ ได้แก่ สาขาก่อสร้าง สาขาการพาณิชย์ สาขาหัตถอุตสาหกรรม และสาขาไฟฟ้า ประปา และโรงแยกก๊าซ ส่วนสาขาที่มีค่า TFPG เป็นบวก ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม และสาขาเหมืองแร่และย่อยหิน ซึ่งถือว่าเป็นสาขาที่บทบาทสำคัญอย่างมาก นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาปัจจัยที่กำหนดอัตราการเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวมเช่นเดียวกับการศึกษาของ ปราณี ทินกร และ ฉลองภพ สุสังกร์กาญจน์โดยการศึกษาพบว่า อัตราการเติบโตของระดับการเปิดประเทศย้อนหลัง 1 ปี อัตราการเติบโตของปัจจัยทุนนำเข้าจากต่างประเทศ อัตราการเติบโตของสัดส่วนแรงงานนอกภาคเกษตรกรรม และอัตราการเติบโตของแรงงานที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปต่อกำลังแรงงานรวมย้อนหลัง 1 ปี มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวม

1.2 วิธีการแบบ Econometric approach

มีผู้ที่ทำการศึกษาโดยใช้วิธีนี้ได้แก่ Wannitikul (1972), Brimble (1987), Limskul (1988), และ Kaipornsak (1995) โดยมีรายละเอียดดังนี้

Wannitikul (1972) ทำการศึกษาความเจริญเติบโตของประสิทธิภาพการผลิตในประเทศไทยทั้งในภาพรวมและสาขาเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ สาขาเกษตรและนอกสาขาเกษตร ในช่วงปี ค.ศ.1950-1969 โดยใช้การวิเคราะห์แบบ Econometric approach ใช้ฟังก์ชันการผลิตรวมรูปแบบของ Cobb-Douglas ทำการศึกษาโดยการประมาณค่า TFPG ในภาพรวมทั้งระบบเศรษฐกิจ มีปัจจัยทุน แรงงาน และที่ดินเป็นปัจจัยการผลิต ส่วนภาคเกษตรมีปัจจัยทุนและที่ดินเป็นปัจจัยการผลิต และนอกภาคเกษตรมีปัจจัยทุนและแรงงานเป็นปัจจัยการผลิต ผลการศึกษาแบ่งตามวิธีการวิเคราะห์พบว่า ถ้าวิเคราะห์ตามวิธีของ Tinbergen ในช่วงปี ค.ศ.1950-1969 แหล่งที่มาของความเจริญเติบโตในภาพรวมของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นผลมาจากอัตราการเติบโตของปัจจัยการผลิต แต่ถ้าวิเคราะห์ตามวิธีของ Denison-Solow จะพบว่าอัตราการเติบโตของปัจจัยการผลิตและผลิตภาพการผลิตรวมมีบทบาทต่อความเจริญเติบโตเท่าๆ กัน สำหรับผลการศึกษาในระดับสาขาการผลิตพบว่า ทั้งสาขาเกษตรและนอกสาขาเกษตรมีแหล่งที่มาของความเจริญเติบโตจากอัตราการเติบโตของปัจจัยการผลิตเป็นส่วนใหญ่ โดยภาคเกษตรมีค่า TFPG สูงกว่านอกภาคเกษตร

Brimble (1987) ทำการศึกษาเรื่อง การเจริญเติบโตของประสิทธิภาพการผลิตของผู้ประกอบการในประเทศไทย ในช่วงปี ค.ศ.1975-1983 โดยทำการเก็บข้อมูลจากบริษัทต่างๆ จำนวน 139 บริษัท ใน 7 อุตสาหกรรม ประกอบด้วย อุตสาหกรรมปิ่น ถัก และทอ อุตสาหกรรมเส้นใยสังเคราะห์ อุตสาหกรรมเสื้อผ้า อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมกระดาษและเยื่อกระดาษ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง และอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ ใช้วิธีทางเศรษฐมิติ (Econometric approach) ประมาณค่าอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวม ผลการศึกษาพบว่า อัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตในระดับภาพรวมของอุตสาหกรรม เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิตร้อยละ 60.20 ประกอบด้วย ปัจจัยแรงงานร้อยละ 0.70 ปัจจัยทุนร้อยละ 10.80 และปัจจัยการผลิตขั้นกลางร้อยละ 48.70 ส่วนที่เหลือเป็นผลมาจากการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวม

ร้อยละ 39.90 ซึ่งเมื่อแบ่งส่วนประกอบของ TFPG ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1.ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี (Technological process) 2.การเปลี่ยนแปลงในประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical efficiency) และ 3.ความแตกต่างระหว่าง Frontier output elasticities และ Observed factor share ทั้งนี้พบว่า ในระดับภาคอุตสาหกรรมมวลรวมนั้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะมีค่าถึงร้อยละ 2.96 คิดเป็นร้อยละ 76.7 ของ TFPG ส่วนประสิทธิภาพทางเทคนิคมีส่วนสำคัญ น้อยที่สุดโดยมีค่าติดลบร้อยละ 0.05 หรือคิดเป็นร้อยละ -1.3

เมื่อพิจารณาในระดับอุตสาหกรรม พบว่า อุตสาหกรรมที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 6.70 รองลงมาคืออุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นร้อยละ 6.01 ในขณะที่อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง และอุตสาหกรรมกระดาษ และเยื่อกระดาษ มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่ำที่สุดคือเป็นร้อยละ 0.28 และ 0.00 ตามลำดับ

นอกจากนี้ Brimble ยังได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อ TFPG ของหน่วยผลิต โดยมี TFPG อัตราความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงในประสิทธิภาพทางเทคนิคเป็นตัวแปรตาม ปรากฏว่า อายุของหน่วยผลิต (Age of firm) มีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับตัวแปรตามทั้งสามตัวแปร ซึ่งหมายถึงหน่วยผลิตที่มีอายุน้อยกว่าจะผลิตได้มีประสิทธิภาพมากกว่า แต่จะมากกว่าในอัตราที่ ลดลง และจากความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างในระดับภาคอุตสาหกรรมกับตัวแปรตาม สรุปได้ว่า อุตสาหกรรมที่ต่างกันจะใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ต่างกัน ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงทางประสิทธิภาพ ทางเทคนิคไม่มีอิทธิพลในระดับอุตสาหกรรม

Limskul (1988) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สต็อกของทุน การจ้างงาน และแหล่งที่มาของ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย ในช่วงปี ค.ศ.1960-1986 ทั้งในระดับเศรษฐกิจโดยรวม และระดับสาขาเศรษฐกิจ โดยแบ่งสาขาเศรษฐกิจเป็น 11 สาขา ตามรูปแบบของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยทำการประมาณค่าสต็อกของทุนในช่วงปี ค.ศ.1960-1986 เพื่อนำไปประมาณสมการการผลิต และหาแหล่งที่มาของการเจริญเติบโต และสมมติให้ฟังก์ชันการผลิตอยู่ในรูปของ Constant elasticity of substitution (CES) และ Variable Elasticity of Substitution (VES) ผลการศึกษาพบว่า ฟังก์ชัน การผลิตแบบ VES ให้ค่าพารามิเตอร์ที่ตรงกับภาพเศรษฐกิจไทยมากกว่าฟังก์ชันการผลิตแบบ CES จากนั้นทำการศึกษาถึงแหล่งที่มาของการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจโดยรวมและสาขาการผลิต ของไทยในช่วง ค.ศ.1960-1986 พบว่า แหล่งที่มาของการเจริญเติบโตประกอบด้วยปัจจัยการผลิต ซึ่ง ได้แก่ ปัจจัยทุนและแรงงาน และผลิตภาพของปัจจัยการผลิตโดยรวม โดยผลจากการประมาณค่าสต็อก ของทุนในทุกสาขา ยกเว้นสาขาอุตสาหกรรมธนาคารและบริการ มีอัตราการเพิ่มในระดับสูงเมื่อ เปรียบเทียบกับการจ้างงาน ส่วนในด้านผลิตภาพการผลิตของปัจจัยทุนและแรงงาน พบว่า แรงงานมี ผลิตภาพการผลิตมากกว่าปัจจัยทุนทั้งในระดับเศรษฐกิจโดยรวมและระดับสาขาเศรษฐกิจ ยกเว้นสาขา อุตสาหกรรมและไฟฟ้าที่มีปัจจัยทุนมีผลิตภาพมากกว่า

และการศึกษาของ Kaipornsak (1995) ได้ศึกษาเรื่องการผลิตภาพ ของปัจจัยการผลิตโดยรวม (Total factor productivity growth) ของไทย : การวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ โดยทำการศึกษาในช่วงปี ค.ศ.1970-1989 แบ่งสาขาการผลิตออกเป็น 8 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม สาขาเหมืองแร่ สาขาอุตสาหกรรม สาขาการก่อสร้าง สาขาการไฟฟ้าและประปา สาขาการคมนาคม และขนส่ง สาขาการค้าและการเงิน และสาขาการบริการ ภายใต้ข้อสมมติของรูปแบบฟังก์ชันการผลิต

แบบ Cobb-Douglas และผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ (Constant return to scale) ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงปี ค.ศ. 1971-1989 การเจริญเติบโตของ TFP ของภาคเกษตรกรรมมีค่าเป็นร้อยละ 1.4 หรือคิดเป็นร้อยละ 32.5 ของการเจริญเติบโตของผลผลิตภาคการเกษตรที่แท้จริง ภาคเหมืองแร่มีค่า TFPG ร้อยละ -1.8 คิดเป็นร้อยละ -28.5 ของการเจริญเติบโตของผลผลิตภาคเหมืองแร่ที่แท้จริง ภาคอุตสาหกรรมมีค่า TFPG ร้อยละ 0.5 คิดเป็นร้อยละ 5.6 ของการเจริญเติบโตของผลผลิตภาคอุตสาหกรรมที่แท้จริง ภาคการก่อสร้างมีค่า TFPG ร้อยละ -1.5 คิดเป็นร้อยละ -2.5 ของการเจริญเติบโตของผลผลิตภาคการก่อสร้างที่แท้จริง ภาคการไฟฟ้าและน้ำประปามีค่า TFPG ร้อยละ 3.2 คิดเป็นร้อยละ 26.1 ของการเจริญเติบโตของผลผลิตภาคการไฟฟ้าและน้ำประปาที่แท้จริง ภาคการคมนาคมและขนส่งมีค่า TFPG ร้อยละ 1.0 คิดเป็นร้อยละ 13.7 ของการเจริญเติบโตของผลผลิตภาคคมนาคมและขนส่งที่แท้จริง และภาคบริการมีค่า TFPG ร้อยละ -1.3 คิดเป็นร้อยละ -19.1 ของการเจริญเติบโตของผลผลิตภาคบริการที่แท้จริง

นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดการเจริญเติบโตของ TFP แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัยหลักๆ คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Advance in technology) และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน (Competitive environment) เช่น ศักยภาพในการแข่งขัน โครงสร้างทางการตลาด และการจัดองค์การ พบว่า การวิจัยและพัฒนา (R&D) และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ มีผลกระทบที่เป็นบวกต่อการเจริญเติบโตของ TFP อย่างมีนัยสำคัญ

2. การศึกษาผลิตภาพการผลิตในประเทศไทย

การศึกษาผลิตภาพการผลิตของประเทศไทย สามารถแบ่งเป็น 1) การศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลิตภาพการผลิตโดยรวม และ 2) การศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลิตภาพการผลิตตามรายสาขา

2.1 การศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลิตภาพการผลิตโดยรวม

Wannitikul (1972) อ้างในพิชชยา ทรงเสี้ยวไชย (2550, หน้า 32 - 33) ทำการศึกษาความเจริญเติบโตของประสิทธิภาพการผลิตในประเทศไทยในภาพรวม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบ Econometric approach โดยใช้ฟังก์ชันการผลิตรวม (Aggregate production function) รูปแบบ Cobb-Douglas ในการศึกษาแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 แนวทางคือ Tinbergen's approach และ Denison-Solow approach โดยในการประมาณค่า TFPG ในภาพรวมทั้งระบบเศรษฐกิจ มีปัจจัยทุน แรงงาน และที่ดินเป็นปัจจัยการผลิต ภายใต้ข้อสมมติของผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ (Constant returns to scale) และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแบบเป็นกลาง (Hick's neutral technical change) ผลการศึกษาพบว่า ในระดับภาพรวม ถ้าวิเคราะห์ตามวิธีการของ Tinbergen ในช่วงปี ค.ศ. 1950-1969 แหล่งที่มาของความเจริญเติบโตในภาพรวมของประเทศไทยจะเป็นผลมาจากอัตราการเติบโตของปัจจัยการผลิต แต่ถ้าเป็นการวิเคราะห์ตามวิธีการของ Denison-Solow พบว่า อัตราการเติบโตของปัจจัยการผลิตและผลิตภาพการผลิตโดยรวม มีบทบาทต่อความเจริญเติบโตเท่าๆ กัน โดยในช่วงปี ค.ศ. 1950-1959 ผลิตภาพการผลิตโดยรวมจะมีบทบาทต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าอัตราการเติบโตในปัจจัยการผลิต และได้ลดบทบาทลงในช่วงปี ค.ศ. 1960-1969

มิ่งขวัญ ชูสวัสดิ์ (2542) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่กำหนดอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวมของประเทศไทย เพื่อหาและวิเคราะห์ถึงระดับของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวมของภาคเศรษฐกิจโดยรวม (TFPG) ของไทย และศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราการ

เจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์ของ Growth accounting approach เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่มีผลต่อผลผลิตโดยใช้ฟังก์ชันการผลิตของ Cobb-Douglas function ที่มีข้อสมมติสำคัญ 2 ประการ คือ 1)ระบบเศรษฐกิจที่พิจารณาอยู่ภายใต้การผลิตแบบคงที่ (Constant returns to scale) 2)การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็น Neutral technological function ซึ่งมี K และ L เป็นปัจจัยการผลิต ผลการศึกษาพบว่า TFPG ในช่วง พ.ศ. 2524-2539 มีอัตราร้อยละเฉลี่ยไม่เกิน 6 และพบว่าบางปีมีค่าติดลบ เนื่องจาก มีอัตราการเจริญเติบโตของปัจจัยทุนรวมกับปัจจัยแรงงาน มีค่าสูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตประชาชาติเบื้องต้น แต่ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2533 เป็นต้นมา กลับพบว่า อัตราการเจริญเติบโตของปัจจัยทุนสูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวม (TFPG) สำหรับปัจจัยที่ก่อให้เกิดอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวมสูงขึ้น ได้แก่ นโยบายในด้านการสนับสนุนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การผลิตเพื่อการส่งออก และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตเพื่อทดแทนแรงงาน ส่วนนโยบายการค้าเสรียังไม่เป็นผลต่อการพัฒนา เนื่องจากเทคโนโลยีที่ไทยนำเข้ามานั้นยังขาดประสบการณ์ในการผลิตให้เต็มกำลังการผลิต

บุษกร ปะกิระเนย์ (2550) ศึกษาเรื่องการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวมของประเทศไทย ศึกษาเปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ.2540 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวมของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ.2524-2549 โดยศึกษาเปรียบเทียบ 2 ช่วงเวลา คือ ก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.2540 โดยใช้การวิเคราะห์แบบ Growth economic parametric approach และประมาณค่าความยืดหยุ่นของ GDP ต่อปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple linear regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary least squares) ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภาพการผลิตรวมของประเทศไทยหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540-2548) มีค่า 0.0021956 ซึ่งต่ำกว่าผลิตภาพการผลิตรวมของประเทศไทยก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ.2524-2540) ซึ่งมีค่า 4.37326 ซึ่งมีผลตรงข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยอาจจะเกิดจากผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจที่เริ่มเกิดในประเทศไทยในช่วงกลางปี พ.ศ.2540 ซึ่งจะสังเกตได้ว่าอัตราการเจริญเติบโตของ GDP เริ่มติดลบในปี พ.ศ.2541 ส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการผลิตรวมในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจมีค่าต่ำมาก

ผาณิตา ดุษฎีวณิช (2549) การวิเคราะห์การเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวมของประเทศไทย ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2528-2547 ตามแนวคิดของความเจริญเติบโตของผลิตภาพโดยรวม (TFPG) และการประมาณการโดยวิธี Parametric approach และวิเคราะห์โดยวิธีทางเศรษฐมิติ (Econometric) ซึ่งกำหนดรูปแบบฟังก์ชันการผลิตแบบ Cobb-Douglas ผลการศึกษาพบว่า การเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวม(TFPG) มีค่าเฉลี่ยประมาณ -0.01 แสดงว่า TFPG ส่งผลต่อการลดลงของการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 0.01 นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยทุนมีความสำคัญต่อการผลักดันในการขยายตัวของ GDP ของประเทศโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 0.72 ในขณะที่ปัจจัยแรงงานจะส่งผลต่อการขยายตัวของ GDP ร้อยละ 0.51

กาญจนา โชคไพศาลศิลป์ (2545) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวมในประเทศไทย ปี พ.ศ.2520-2542 โดยทำการศึกษาอัตราการเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวมในประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ.2520-2542 และศึกษาระดับภาคการผลิต

ที่สำคัญจำนวน 8 สาขา ด้วยบัญชีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ(Growth accounting approach) สำหรับผลการศึกษากภาพรวมทั้งระบบเศรษฐกิจ พบว่าสัดส่วนของอัตราการเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวมต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีค่าค่อนข้างต่ำประมาณร้อยละ 20.48 เมื่อเทียบกับการขยายตัวของปัจจัยการผลิต ที่มีสัดส่วนต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงถึงร้อยละ 79.52 นอกจากนี้ ยังศึกษาอัตราการเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตตามรายสาขาการผลิต พบว่า การเติบโตของผลผลิตในทุกสาขาการผลิตเป็นผลมาจากการขยายตัวของปัจจัยการผลิตเป็นหลัก โดยปัจจัยทุนเป็นแหล่งที่มาที่สำคัญที่สุดของการเติบโตของผลผลิตในทุกสาขาการผลิต ยกเว้นสาขาเกษตรกรรมที่มีอัตราการเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวมเป็นแหล่งที่มาที่สำคัญที่สุดของการเติบโตของผลผลิต

นรพัทธ์ อัครวัลลภ, สันถนัฐ เศรษฐศาสตร์ศาตร์, และกำพล อัครวรินทร์ชัย (2560) ศึกษาเรื่องการประเมินประสิทธิภาพการผลิตไทยรายจังหวัดด้วยวิธี Data envelopment analysis (DEA) มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดประสิทธิภาพการผลิตของประเทศเป็นรายจังหวัดโดยอาศัยวิธี DEA ซึ่งเป็น Nonparametric approach ใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลรายจังหวัดของปี 2558 ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลปัจจัยการผลิต 2 รายการ คือปัจจัยทุน (Capital) และปัจจัยแรงงาน (Labor) โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ความยาวนานเป็นตัวแทนของปัจจัยทุน ซึ่งรวบรวมข้อมูลระยะทางรวมของถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง และถนนลูกรัง จัดทำโดยกรมทางหลวงและกรมทางหลวงชนบท ในปี 2558 สำหรับปัจจัยแรงงานใช้ข้อมูลจำนวนการจ้างงานในปี 2558 และข้อมูลผลผลิต 1 รายการ คือผลผลิตมวลรวมของแต่ละจังหวัด (GPP) ในการศึกษาเลือกใช้วิธีการพิจารณาทางด้านปัจจัยการผลิต และใช้ข้อสมมติการผลิตมีผลได้ต่อขนาดคงที่ (Constant return to scale) โดยคำนวณ DEA จากโปรแกรม DEAP 2.1 เพื่อหาคะแนนประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตในแต่ละจังหวัด (θ) ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดที่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตสูงอยู่ในกลุ่มกรุงเทพฯ และปริมณฑล ภาคตะวันออก และภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ ส่วนกลุ่มจังหวัดที่มีประสิทธิภาพรองลงมาจะกระจายอยู่ตามจังหวัดหัวเมืองในภาคต่างๆ และจังหวัดที่มีประสิทธิภาพต่ำมักจะมีอยู่ในภาคอีสานและภาคเหนือ นอกจากนี้ยังพบว่าจังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมสูงมักจะมีประสิทธิภาพการผลิตสูงกว่าจังหวัดที่เน้นการผลิตภาคบริการและภาคเกษตรกรรมตามลำดับ

กิตติ จีรจิตยางกูร (2550) ศึกษาเรื่องการประมาณค่าอัตราการเติบโตผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวมของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างที่มาของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและประมาณค่าอัตราการเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวม (TFPG) ของประเทศไทย ด้วยวิธีการวิเคราะห์บัญชีการเจริญเติบโต (Growth accounting analysis) โดยได้ทำการประมาณค่า TFPG ของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ.2525-2548 ในระดับเศรษฐกิจมวลรวมและระดับสาขาการผลิตทั้งสิ้น 8 สาขาการผลิต ใช้ข้อมูลผลผลิต (Q) คือมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศตามราคาคงที่ปี 2531 ใช้ข้อมูลปัจจัยแรงงาน (L) ที่วัดแรงงานออกมาในรูปแบบของชั่วโมงการทำงานของแรงงาน และใช้จำนวนแรงงานจากรายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (Labor force survey : LFS) และใช้ข้อมูลปัจจัยทุน (K) 2 แบบ คือ Gross capital stock และ Net capital stock ผลการศึกษาพบว่าในระดับเศรษฐกิจมวลรวม ประเทศไทยมีการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยร้อยละ 6.03 ต่อปี โดยเป็นการเติบโตจาก TFPG เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 0.81 ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.47 ของการ

เติบโตโดยรวม มีปัจจัยทุนเป็นที่มาที่สำคัญที่สุดของการเติบโต คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 75.57 และปัจจัยแรงงานมีสัดส่วนร้อยละ 10.96

2.2 การศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลผลิตภาพการผลิตตามรายสาขา

สกนธ์พรรณ เนียมประดิษฐ์ (2540) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การเจริญเติบโตของผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของอุตสาหกรรมในประเทศไทย โดยทำการศึกษาในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2522-2534 ภายใต้วิธีการศึกษาแบบ Growth accounting approach ครอบคลุมอุตสาหกรรมทุกประเภท ตามการจำแนกมาตรฐานอุตสาหกรรมไทย (Thailand Standard Industry Classification : TSIC) ผลการศึกษาพบว่า อัตราการเติบโตของผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของภาคอุตสาหกรรมไทย มีค่าเพียงร้อยละ 0.31 หรือคิดเป็นสัดส่วนต่อการเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงเพียงร้อยละ 3.29 เท่านั้น ส่วนที่เหลือ 96.71 เป็นผลมาจากการใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยการผลิตขั้นกลางและปัจจัยทุน แต่ในช่วงหลังของการศึกษา (พ.ศ.2529-2534) ภาคอุตสาหกรรมไทยมีผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมสูงกว่าช่วงแรกของการศึกษา คือมีค่าร้อยละ 1.11 หรือมีสัดส่วนต่อการเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงร้อยละ 7.18 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2522-2527 และ พ.ศ.2527-2529 ที่มีค่าเพียงร้อยละ 0.08 และ -1.29 หรือมีสัดส่วนต่อการเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงร้อยละ 1.25 และ -54.20 ตามลำดับ โดยอุตสาหกรรมส่งออกเป็นอุตสาหกรรมที่มีผลผลิตภาพการผลิตสูงสุด

พัชชยา ทรงเลี้ยงไชย (2550) ศึกษาเรื่องความเจริญเติบโตของภาคเกษตรกับผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรไทย โดยทำการวิเคราะห์สมการการผลิตผลผลิตที่แท้จริงของภาคเกษตร และแหล่งที่มาของความเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงของภาคเกษตร ภายใต้วิธีการศึกษาแบบ Econometric approach ช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 5-9 (พ.ศ.2525-2547) ผลการศึกษาพบว่า อัตราการเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงภาคเกษตรมีค่าเฉลี่ยประมาณร้อยละ 3.52 ต่อปี เป็นผลมาจากการขยายตัวของปัจจัยทุนเป็นสำคัญ กล่าวคือ อัตราการเติบโตของผลผลิตในส่วนที่เกิดจากปัจจัยทุนมีค่าเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 2.18 รองลงมาคือ ปัจจัยแรงงาน ปัจจัยที่ดิน และเทคโนโลยี ที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.64 ร้อยละ 0.14 และร้อยละ 0.00 ตามลำดับ ส่วนค่า TFPG มีส่วนร่วมต่อความเจริญเติบโตของผลผลิตเฉลี่ยร้อยละ -0.43 ต่อปี

ชนิดา ศิริวารินทร์ (2554) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลผลิตภาพการผลิตรวมภาคการเกษตรรายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตภาพการผลิตรวม ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ของ 19 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2525-2550 โดยวิธีวิเคราะห์แบบ Parametric approach ผลการศึกษาพบว่า ผลผลิตภาพการผลิตรวมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 1.35 ต่อปี โดยจังหวัดที่มีอัตราการเติบโตของผลผลิตภาพการผลิตรวมภาคเกษตรสูงสุด คือ จังหวัดยโสธร มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 1.97 ต่อปี รองลงมาคือ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 1.84 และร้อยละ 1.78 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการเติบโตต่ำสุด คือ จังหวัดอำนาจเจริญ มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ -0.19 ต่อปี

อนันท์ จิรพัทธ์พงศกร (2555) ศึกษาเรื่องปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศที่มีผลต่อผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมภาคการเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประมาณค่าอัตราการเติบโตของผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมภาคการเกษตร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ข้อมูลที่ใช้เป็น

ข้อมูลทฤษฎีภูมิรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2525-2552 ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Growth accounting ในการประมาณค่า ภายใต้ข้อสมมติผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ และการแข่งขันแบบสมบูรณ์ โดยกำหนดให้การผลิตประกอบด้วยปัจจัยการผลิต 3 ชนิด ได้แก่ ปัจจัยที่ดิน ปัจจัยแรงงาน และปัจจัยทุน ผลการศึกษาพบว่า ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมภาคเกษตรของภาคตะวันออกปี 2525-2552 มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 2.44 ต่อปี โดยในช่วงปี 2525-2536 ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมภาคเกษตร ไม่มีบทบาทต่อการเจริญเติบโตของผลผลิตทางการเกษตรมากนัก คือมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยร้อยละ -10.28 ต่อปี และตั้งแต่ปี 2537-2552 ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมภาคเกษตรเริ่มมีบทบาทมากขึ้น คือมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 2.84 ต่อปี

ดวงสมร มะโนวรรณ, มานะ สักขม็อรุโณทัย, และญาณกร โห้ประยูร (2562) ศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนาและการเพิ่มผลิตภาพแรงงานในภาคบริการต่อเศรษฐกิจไทย วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตในภาคอุตสาหกรรมบริการอย่างแท้จริง ทำการวิจัยโดยการคำนวณผลิตภาพแรงงานจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-Output table) ปี 2553 ของสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หาค่าส่วนกลับของสัมประสิทธิ์การใช้แรงงาน (Inverse of labor coefficient หรือ $1/LC$) ซึ่งมีค่าเท่ากับสัดส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้าหรือบริการต่อมูลค่าต้นทุนค่าจ้างและค่าตอบแทนแรงงานโดยเฉลี่ยในแต่ละสาขาการผลิต ผลการวิเคราะห์ผลิตภาพแรงงานพบว่า ค่าส่วนกลับของสัมประสิทธิ์การใช้แรงงานโดยเฉลี่ยของทุกอุตสาหกรรม เท่ากับ 12.06 และเมื่อพิจารณาารายระดับสาขาการผลิต พบว่า ภาคอุตสาหกรรมการผลิตมีผลิตภาพแรงงานที่สูงสุด โดยมีค่าส่วนกลับของสัมประสิทธิ์การใช้แรงงานเท่ากับ 17.18 รองลงมาได้แก่ ภาคบริการเท่ากับ 6.75 และภาคเกษตรกรรม เท่ากับ 5.75 ตามลำดับ เมื่อผลิตภาพแรงงานของสาขาการผลิตต่างๆ ในภาคบริการ จะพบว่า ภาคบริการในหลายสาขายังคงมีผลิตภาพแรงงานอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้การที่จะเพิ่มผลิตภาพของแรงงานในภาคบริการดังกล่าว สามารถทำได้โดยการเพิ่มสินค้าทุนในระบบเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพแรงงานในภาคบริการ ตลอดจนการเพิ่มของผลิตภาพการผลิตโดยรวม (TFP)

3. การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่กำหนดอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวม

สินชัย ปานอ่อน (2548) ศึกษาเรื่องผลของการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพปัจจัยการผลิตรวมต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้แบบจำลองตามแนวคิดของสำนักนีโอคลาสสิก และฟังก์ชันการผลิตของ Cobb-Douglas โดยมีสมมติฐานของการศึกษาว่า ตัวแปรที่เป็นปัจจัยกำหนดการขยายตัวของผลิตภาพปัจจัยการผลิตรวม ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนาของภาคการเงิน ปัจจัยด้านการค้าเสรี ปัจจัยด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และปัจจัยทุนจากต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต นั้นคือการนำเข้าสินค้าทุนจากต่างประเทศ ถือเป็น การสนับสนุนให้มีการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีแบบเน้นทุน (Capital intensive technology) และปัจจัยด้านการค้าเสรี ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของไทย จากการพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก มามุ่งเน้นการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าและมุ่งการส่งออก มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางบวก ส่วนปัจจัยด้านการพัฒนาการของภาคการเงิน และปัจจัยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ พบว่ามีความสัมพันธ์

ในทิศทางตรงกันข้ามกับเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นั่นคือ การพัฒนาของภาคการเงินและปัจจัยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ยังไม่เป็นผลดีต่อการเจริญเติบโตของผลผลิตภาพการผลิตรวมของไทย

นอกจากนี้ กาญจนา โชคไพศาลศิลป์ (2545) ยังได้ศึกษาถึงปัจจัยกำหนดอัตราการเติบโตของผลผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวมในประเทศไทย โดยปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ อัตราการเติบโตของการส่งออก อัตราการเติบโตของปัจจัยทุนนำเข้าจากต่างประเทศ อัตราการเติบโตของสัดส่วนแรงงานนอกภาคเกษตรกรรมต่อกำลังแรงงานรวม อัตราการเติบโตของสัดส่วนแรงงานที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปต่อกำลังแรงงานรวม และอัตราการเติบโตของรายจ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนา โดยทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จากสมการ Multiple regression ด้วยวิธี OLS ผลการศึกษาพบว่า อัตราการเติบโตของการส่งออก อัตราการเติบโตของปัจจัยทุนนำเข้าจากต่างประเทศ อัตราการเติบโตของสัดส่วนแรงงานนอกภาคเกษตรกรรม และอัตราการเติบโตของสัดส่วนแรงงานที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เป็นปัจจัยสนับสนุนการเติบโตของผลผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการค้าเสรี นโยบายสนับสนุนการลงทุน ตลอดจนนโยบายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งผลกระทบอย่างมากต่อผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม ซึ่งประเทศควรพัฒนาปัจจัยดังกล่าวไปพร้อมๆ กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในอนาคต

พัชชยา ทรงเสียงไชย (2550) ศึกษาเรื่องความเจริญเติบโตของภาคเกษตรกับผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรไทย ในส่วนของปัจจัยที่กำหนดความเจริญเติบโตของผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของภาคเกษตร โดยในวิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่กำหนดความเจริญเติบโตของผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมภาคเกษตร ผลการศึกษาพบว่า ความเจริญเติบโตเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ อัตราการเติบโตของการเปิดประเทศทางการค้าของผลิตผลเกษตร อัตราการเติบโตของสัดส่วนการนำเข้าปัจจัยทุนจากต่างประเทศของภาคเกษตร และอัตราการเติบโตของรายจ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนาภาคเกษตร ซึ่งรัฐบาลควรตระหนักถึงความสำคัญของนโยบายการค้าเสรีของผลิตผลเกษตร การสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ และการเพิ่มรายจ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนาภาคเกษตรให้มากขึ้นเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเกษตรที่ยั่งยืน และมีเสถียรภาพในระยะยาว

ชนิดา ศิริวารินทร์ (2554) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลผลิตภาพการผลิตรวมภาคการเกษตรรายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนของวัตถุประสงค์ในการหาปัจจัยที่กำหนดอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตภาพการผลิตรวมภาคเกษตร โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของ 19 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2525-2550 เพื่อประมาณค่าสมการพรมแดนการผลิตเชิงพื้นที่สุ่ม (Stochastic production frontier) ด้วยวิธี Maximum likelihood estimation : MLE ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการศึกษา คือ สัดส่วนระหว่างจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาของภาคเกษตรกับจำนวนประชากรภาคเกษตรที่มีงานทำทั้งหมด ปัจจัยเนื้อที่ชลประทานที่สร้างแล้วเสร็จ และปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยด้านการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเติบโตของผลผลิตภาพการผลิตรวมมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยเนื้อที่ชลประทาน และปริมาณน้ำฝน ตามลำดับ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น เห็นได้ว่าการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตรวมส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในภาพรวมของประเทศไทยหรือในภาคเศรษฐกิจหลักในสาขาต่างๆ ผลการวิจัย

พบว่า การเจริญเติบโตของผลผลิตของประเทศไทย เกิดจากการเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปัจจัยทุน และปัจจัยแรงงาน เมื่อพิจารณาการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรม พบว่าปัจจัยการผลิตชั้นกลางเป็นปัจจัยที่มีบทบาทต่อการเจริญเติบโต แสดงว่าผลิตภาคการผลิตรวม(TFP) ยังมีบทบาทน้อยต่อการเจริญเติบโตของผลผลิตของประเทศไทย อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการเจริญเติบโตของภาคการเกษตร พบว่าผลการวิจัยของหลายท่านเช่นปราณี ทินกร และฉลองภพ สุสังกร์กาญจน์ (2537) Wannitikul (1972) Kaipornsak (1995) กาญจนา โชคไพศาลศิลป์ (2545) พบว่าผลิตภาพปัจจัยการผลิตรวมเป็นแหล่งที่สำคัญที่สุดของการเจริญเติบโตของผลผลิต แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการผลิตภาพการผลิตรวม(TFP) ที่เป็นแหล่งที่ทำให้เกิดการขยายตัวของผลผลิต ซึ่งในงานที่ศึกษาศึกษาเกี่ยวกับผลิตภาพการผลิตรวมในภาคการเกษตร ปราณี ทินกร และฉลองภพ สุสังกร์กาญจน์ (2537) Wannitikul (1972) พัชชยา ทรงเสียงไชย (2550) ชนิตา ศิริวารินทร์ (2554) และอนินท์ จิรพัทธ์พงศกร (2555) ส่วนใหญ่ใช้ปัจจัยการผลิตในการวิเคราะห์สมการการผลิต ได้แก่ ปัจจัยทุน ปัจจัยแรงงาน และปัจจัยที่ดิน โดยปัจจัยที่กำหนดการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวม(TFP) คือ การศึกษา การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา การค้าระหว่างประเทศ รายจ่ายในภาคการเกษตร พื้นที่ชลประทาน ปริมาณน้ำฝน เป็นต้น

ดังนั้นในการศึกษานี้จึงทำการศึกษาลงถึงแหล่งที่มาของความเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริง ภาคการเกษตรของจังหวัดจันทบุรี รวมถึงปัจจัยที่กำหนดความเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวมในภาคการเกษตรของจังหวัดจันทบุรี โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติจากฟังก์ชันการผลิตแบบ Translog โดยใช้ปัจจัยทุน ปัจจัยแรงงาน และปัจจัยที่ดิน ในการประมาณค่าการมีส่วนร่วมของปัจจัยต่างๆ ที่กำหนดความเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงในภาคการเกษตรของจังหวัดจันทบุรี พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตรวมในภาคการเกษตรของจังหวัดจันทบุรี โดยแบ่งปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดออกเป็น แบ่งออกเป็น 6 ด้านประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านอุตุนิยมวิทยา ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดจันทบุรี และข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยของจังหวัดจันทบุรี (2) ปัจจัยด้านสาธารณสุขปีภคทางการเกษตร ได้แก่ พื้นที่ชลประทานที่สร้างเสร็จแล้วของจังหวัดจันทบุรี (3) ปัจจัยทางด้านการศึกษา ได้แก่ สัดส่วนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมตอนปลายขึ้นไปต่อจำนวนประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปของจังหวัดจันทบุรีต่อจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปของจังหวัดจันทบุรี (4) ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนทางการเกษตร ได้แก่ งบประมาณของจังหวัดจันทบุรีที่จัดสรรให้กับหน่วยงานของกรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร (5) ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ งบประมาณของจังหวัดจันทบุรีที่จัดสรรให้กับหน่วยงานกรมทางหลวง และกรมทางหลวงชนบท (6) ปัจจัยทางด้านการค้าผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกทุเรียนไปยังประเทศจีนต่อมูลค่าการส่งออกทุเรียนของประเทศไทย สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกลำไยไปยังประเทศจีนต่อมูลค่าการส่งออกลำไยของประเทศไทย และสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกมังคุดไปยังประเทศจีนต่อมูลค่าการส่งออกมังคุดของประเทศไทย (7) ปัจจัยทางด้านเคมีเกษตร ได้แก่ มูลค่าการใช้ปุ๋ยเคมีของประเทศไทย และมูลค่าการใช้ยาฆ่าแมลงและสารกำจัดศัตรูพืช